

“Ik ben acrobaat”, zo begon Mary een paar jaar geleden haar introductie in een regiobijeenkomst van de Dominicaanse Lekengemeenschap Nederland. Gepromoveerd psycholoog, universitair docent in de Verenigde Staten en Nijmegen, steunpilaar van het Han Fortman Centrum en voorganger in de Nijmeegse Dominicuskerk, therapeute en begeleider van velen. En zij zegt “ik ben acrobaat”. Zij begon haar beroeps carrière inderdaad als acrobaat. Deze zin vat echter ook de vele bochten samen waarin zij zich in haar leven moest wringen, maar bovenal: “ik ben dan wel 90, maar ik ben nog lenig”. En ze bedoelde van lichaam en vooral van geest.

Niet lang geleden zei ze me –broos, lijdend onder ziekte en kwalen en onderhevig aan depressieve buien – dat zij niet meer naar de DLN-bijeenkomsten kon komen, maar wel voor broeders en zusters iets zou kunnen betekenen. Het bestuur zou daar meer oog voor moeten hebben.

De meesten van ons kennen Mary alleen als oudere vrouw die steeds vaker afwezig was, vermoeider en meer afhankelijk van niet aflatende goede zorg van Mirjam. Nu wij afscheid van haar nemen moet de schijnwerper echter veel meer staan op haar indrukwekkende levensgeschiedenis. Te veel om te herinneren en ik verwijs naar een interview met haar in Volzin van mei 2008 en naar onze website. De evangelielezing geeft de kern van dat verwonde, zoekende – ook in het geloof – en rijke leven weer. **Ik doe er toe**, was haar levensmotto, van waaruit zij ook anderen bezielde: **Jij doet er toe**.

In het verhaal van de Kanaänitische vrouw laat Jezus zich niet van zijn beste kant zien. Op racistische wijze houdt hij de vrouw ver van zich. “ik ben alleen gekomen voor de verloren schapen van Israël”. En als dat haar niet afschrikt, beledigt hij haar op de meest grove wijze door haar voor hond uit te schelden.

Zo heeft Mary dit ook in haar jeugd in Berlijn ervaren. Als kind van een onbekende zwarte vader had zij een gelukkige jeugd tot er een stiefvader kwam die gewelddadig was en haar misbruikte. En het opkomend nazisme maakte haar tot een rasonzuivere. Ze werd bespuugd en uitgehouwd op school, leerkrachten vernederden haar en in de tram wou niemand naast haar zitten. En het ergste van alles, zij mocht als onreine niet naar de middelbare school. Hunkerend naar kennis was juist zij uitgesloten. Zelf ook overtuigd dat ze waardeloos was, wilde ze niet meer leven. Gelukkig was er toen die goede leraar die haar zag staan en Mary heeft zijn woorden altijd onthouden: “Deze tijd gaat voorbij. Bereid je liever voor op de tijd die hierna komt”. Vanaf dan stopt ze haar energie niet in het bevechten van haar stiefvader en het systeem, maar in overleven. Op haar 15^e vertrekt ze onder de artiestennaam Mouana als acrobatisch danseres naar Zweden.

De Kanaänitische laat zich ondanks alle grofheid niet uit het veld slaan en antwoordt niet met eenzelfde verbale agressie, maar verslaat Jezus door in zijn eigen gedachtegang mee te gaan. “Zeker Heer, maar de honden eten toch ook van de kruimels die van de tafel van de baas vallen.”

De vrouw kan gewoon niet geloven dat de God van Israël er alleen voor de Israëlieten is. Ze heeft een hardnekkig geloof in de goedheid van God die zich uitstrekt tot alle volken. En het lijkt erop dat deze vrouw Jezus de ogen opent. Alsof ook dan bij hem doordringt wat bij Jesaja staat geschreven: “Mijn tempel zal heten huis van gebed voor ALLE volken.” En hij antwoordt op haar smeken: “U hebt een groot geloof, wat u verlangt zal ook gebeuren.”

Een groot geloof was Mary niet aangeboren of aangeleerd. Hoewel gedoopt was zij a-religieus opgevoed en als rationeel mens was het moeilijk voor haar om in dogma's als de maagdelijke geboorte en in het mysterie van de eucharistie te geloven.

Ze is katholiek geworden om de liturgie. Ik citeer Mary: "Om samen te vieren met mensen die geloven dat er IETS groter is dan wijzelf, IETS dat je daarom wilt aanbidden."

Daaraan gingen wel twee intens religieuze ervaringen vooraf. Mary zit diep in de put na haar scheiding van een Nederlandse dwangarbeider die ze in Berlijn had ontmoet, een scheiding omdat zij geen kinderen kon krijgen. Ze ligt van ellende op bed en ziet dan een helder licht en hoort een stem "Je bent in Gods hand", en niet veel later in het ziekenhuis is zij omgeven door licht en een vuur dat niet verbrandde. Vervuld van een overweldigend geluksgevoel weet ze van dan af: "Het is belangrijk dat ik besta, het doet ertoe dat ik er ben."

Katholiek geworden hoorde zij bij een gemeenschap in Zweden, het land waar ze eind jaren '40 weer naar verhuisde. Een dominicaanse gemeenschap. De zusters en paters hebben haar laten zien dat ze niet minderwaardig is en er als mens mag zijn. Door de dominicaanse steun kon ze ook orthopedagogiek gaan studeren in Zwitserland. Het was daar dat ze in 1947 intrad in de Derde Orde. En tot recent had ze met Zwitserse Derde Ordeleden nog contact.

In 1955 ging ze naar de VS om te promoveren in de psychologie en werkte ze als directeur van het ministerie van gezondheid van de staat Kansas. In 1972 werd haar een topbaan aangeboden. Ze moest er wel voor naturaliseren en dat wilde ze niet. Amerikaan met de Amerikanen worden ging haar een stap te ver. In dezelfde tijd werd haar in Nijmegen een baan aangeboden aan de universiteit en die heeft ze aanvaard.

In Nijmegen kwam Mirjam, die ze al uit Zweden kende via de Heerom van Mirjam, aanwaaien; ze is nooit meer weggegaan. Als huisgenoten, vriendinnen en geestverwanten hebben zij huis en inzet voor werk en kerk gedeeld en voor elkaar gezorgd in tijden van ziekte.

In de Dominicuskerk en op het Fortmancentrum bloeide de religiositeit, die in de VS was verdroogd, weer op. Als voorganger in vieringen, in cursussen spiritualiteit, maar vooral in haar therapeutisch werken. Vanuit haar geschiedenis herkende ze zo goed de gevoelens van minderwaardigheid en schuldgevoel waar mensen, onder wie vaak ook religieuzen, mee worstelden. Ze was dankbaar dat ze voor veel mensen iets kon betekenen. Zo kon zij iets terug doen voor wat ze zelf in het leven ontvangen had. Na enig aarzelen sloot zij zich bij de Dominicaanse Lekengemeenschap Nederland aan. Zij hoefde natuurlijk geen professie te doen, maar was blij de sjaal te mogen ontvangen als teken van opname in onze gemeenschap. Een gemeenschap waar ze gaf wat ze kon, namelijk zichzelf met haar inzichten en wijsheid. Ze genoot van de bijeenkomsten waar er werkelijk contact mogelijk was, bijvoorbeeld in kleine groepen zoals de preekgroep en de groep rond zingeving, maar vooral de regionale communiteit zuid, zoals ze die zelf graag noemde. Oververmoeid en zich soms even moeten afsluiten, maakte ze alles mee en praatte ze over alles intensief mee.

Een aantal jaren geleden verhuisde Mary met Mirjam naar België om dichterbij de familie van Mirjam te wonen. Een nieuwe fase in het leven. Een fase van lichamelijk inleveren, maar ze bleef steeds open naar de wereld. Alle nieuwe digitale speeltjes zijn wel aan Mary besteed en op haar IPAD las ze digitale kranten uit verschillende landen. Open ook naar haar broeders en zusters in de DLN, in gebed en gedachten verbonden.

En verbonden met Mirjam die steeds meer moest zorgen ondanks de – vergeleken met Nederland – goede zorgverlening in België. Zorg die een zware wissel op Mirjam heeft getrokken, wat Mary niet

altijd meer goed in de gaten had in haar kleine wereld met bed, stoel, hond en poes. Maar waar ze wel heel dankbaar voor was.

In een gesprek over zingeving zei Mary:

“Ik voel me ingebed in een zinvol leven. Dat heeft niets te maken met dat ik zoveel goede dingen doe of bewust voor anderen leef. Het heeft te maken met een innerlijk weten dat het ertoe doet dat ik leef. Ik heb geleerd dat je een belangrijke factor kunt zijn in het leven van anderen zonder dat je je ervan bewust bent.”

De Kanaänitische vrouw heeft door haar geloof dat zij er toe doet in de ogen van God van Israël de wereld doen veranderen voor haarzelf, haar dochter voor wie zij genezing afsmeekte, én voor Jezus. Desondanks is zij naamloos gebleven.

Mary Grohmann heeft in dankbaarheid aanvaard dat ze door haar mystieke ervaring geloven kon dat zij er mocht zijn voor God. En zij heeft ervaren door de steun van mensen en het werken voor mensen dat zij er toe doet. Mogen wij ons haar zo blijven herinneren.

“Als ik bid”, vertelde Mary, “bid ik niet ‘God- of iets, help mij’, maar ik bid ‘HIER BEN IK’.”

Haar leven en dit gebed ‘HIER BEN IK’, kunnen niet anders dan toegang geven tot de plaats waar de engelen haar met gezang begroeten, en waar haar, zoals de arme Lazarus, een plaats in de schoot van Abraham ten deel valt.

Lieve Mary, Vrede zij met Je.